

بسم الله الرحمن الرحيم

نقش اندیشکده‌ها در سیاست خارجی آمریکا

دکتر ابراهیم معراجی

چاپ اول ۱۴۰۰

سخن ناشر

امروزه اندیشکده‌ها یا هیئت‌های اندیشه ورزی به یکی از کانون‌های تاثیرگذار بر تصمیم‌گیران در کشورهای مختلف تبدیل شده است. سالانه صدها اندیشکده در جهان تاسیس می‌شود. گسترش اندیشکده‌ها که پس از جنگ جهانی دوم آغاز شده است، پس از پایان جنگ سرد و بویژه بعد از حادثه یازدهم سپتامبر ۲۰۰۱، تحت تاثیر تحولات بین‌المللی نه تنها شدت گرفت بلکه اندیشکده‌های فعال در عرصه سیاست خارجی کشورها در مقایسه با گذشته، از منظر موضوعی و جغرافیایی تخصصی‌تر شدند. توسعه این اندیشکده‌ها از یک سو ناشی از تاثیرگذاری آنها در سیاست خارجی کشورها و از سوی دیگر ناشی از حمایت‌های مالی و سیاسی دولت‌ها می‌باشد.

از منظر کارکردی، اندیشکده‌ها یا هیئت‌های اندیشه ورزی در عرصه سیاست خارجی با «گذشته، حال و آینده» سرکار دارند و در هر سه بخش نیز در پروسه تصمیم‌سازی و تبیین ترجیحات برای انتخاب‌های تصمیم‌گیران نقش آفرینی می‌کنند. از این منظر، اندیشکده‌ها سه کارکرد «آسیب‌شناسی روندهای گذشته و ارایه راهکارها برای آینده جهت بازنگری و تدوین سیاست‌های جدید»، «واکاوی تحولات جاری منطقه‌ای و بین‌المللی و ارایه راهبردها» و «پیش‌بینی، آینده‌پژوهی و آینده‌نگاری تحولات و روندها» را دارند. در این پروسه، اندیشکده‌ها گاه کارکرد واکنشی به تحولات را دارد اما مهمترین انتظار کشورها از اندیشکده‌ها در عرصه سیاست خارجی، ایفای کارکرد کنشگرانه از طریق «ایده‌پردازی» از سوی آنهاست. از این منظر چنانچه آلن اسمیت تاکید می‌کند اندیشکده‌ها «دلالتان ایده‌ها» محسوب می‌شوند. علاوه بر این، هیئت‌های اندیشه‌ورزی کارکردهای آشکار، پنهان و نیمه پنهان نیز دارند که در هر سه سطح، در خدمت ارتقا منزلت کشورها در نظام بین‌المللی قرار می‌گیرند.

نقش برجسته اندیشکده‌ها در تصویرسازی از منزلت کشورها، باعث شده است خصوصا در دو دهه اخیر برخی از کشورهای ناقض حقوق بشر نظیر عربستان سعودی و امارات متحده

عربی، قراردادهای چندین میلیون دلاری با برخی از اندیشکده‌های آمریکایی برای بهره‌گیری از آنها جهت بهبود وجهه خود در نزد افکار عمومی منعقد کنند.

در آمریکا که با یک فاصله قابل توجه، بیشترین تعداد اندیشکده‌ها در میان کشورهای جهان را دارد، اندیشکده‌ها علاوه بر ارایه ترجیحات جهت انتخاب‌های رهبران در عرصه سیاست خارجی، نقش مهمی در جهت دهی به رسانه‌های بین‌المللی این کشور نیز دارند. چنانچه ریچارد هاس رئیس اندیشکده «شورای روابط خارجی» آمریکا نیز می‌گوید اندیشکده‌ها در این کشور پنج کارکرد شامل «ارایه ایده‌های نو به تصمیم‌گیران»، «پرورش رجال سیاسی»، «ایجاد مرکزی برای تبادل آراء میان سیاست‌گذاران و کارشناسان»، «ارایه راه حل ثالث در اختلافات احزاب و نهادهای سیاسی» و نهایتاً «شکل دهی به دیدگاه شهروندان از طریق رویکرد سازی برای رسانه‌ها» را دارند.

آشنایی با اندیشکده‌های آمریکایی و نحوه فعالیت آنها از این منظر اهمیت دارد که بسیاری از روندهای سیاست خارجی آمریکا که در رسانه‌های بین‌المللی این کشور یا متحدانش بازنمایی می‌شود، در این اندیشکده‌ها ساخته می‌شوند. بارها مشاهده شده است که گزارش‌های امروزین اندیشکده‌های آمریکایی، مبنای اقدامات آبی دولتمردان این کشور می‌شوند. در این روند با توجه به تعدد اندیشکده‌ها در آمریکا، بررسی و شناسایی آن دسته از اندیشکده که نقش موثری در تصمیم سازی در عرصه سیاست خارجی و رسانه‌های بین‌المللی این کشور دارند، اهمیت مضاعف دارد که این موضوع هدف کتاب حاضر را تشکیل می‌دهد.

نشر پژوهش‌های کاربردی علاوه بر انتشار کتاب‌های برگرفته از پژوهش‌های منتشره در معاونت برون‌مرزی آمادگی دارد که برای کمک به تولید محتوای علمی در حوزه‌های برون‌مرزی با محوریت دیپلماسی عمومی و رسانه‌ای و مطالعات روابط، سیاست، ارتباطات و حقوق بین‌الملل، همه آثار مرتبط با این زمینه‌ها را به زیور طبع آراسته کند که با مأموریت‌های موضوعی رسانه‌های برون‌مرزی ارتباط داشته باشند و هزینه‌های مالی آن از سوی متقاضیان پرداخت شود.

دکتر احمد کاظمی

نشر پژوهش‌های کاربردی معاونت برون‌مرزی صدا و سیما

بهمن ۱۴۰۰

فهرست مطالب

ا.....	سخن ناشر
ج.....	پیشگفتار

فصل اول: ساختار تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی در سیاست خارجی ایالات متحده

۲.....	متغیرهای تأثیر گذار در تصمیمات خارجی ایالات متحده
۵.....	نقش نهاد ریاست جمهوری در سیاست خارجی ایالات متحده
۶.....	نقش کنگره در سیاست خارجی ایالات متحده
۷.....	نقش گروه‌های ذینفع، رسانه‌ها و افکار عمومی در سیاست خارجی ایالات متحده

فصل دوم: نقش اندیشکده‌های ایالات متحده در تصمیمات سیاست خارجی و امنیتی

۱۵.....	نقش اندیشکده در تصمیم‌سازی در ایالات متحده در بستر تاریخ
	نسل اول اندیشکده‌های ایالات متحده: ظهور اندیشکده‌های متمرکز بر فعالیت در تحقیقات و مطالعات
۱۶.....	سیاسی
۱۷.....	نسل دوم اندیشکده‌های ایالات متحده: ظهور اندیشکده‌های وابسته به حاکمیت
۱۸.....	نسل سوم اندیشکده‌های ایالات متحده: ظهور اندیشکده‌ها با رویکردهای سیاسی
۱۹.....	نسل چهارم اندیشکده‌های ایالات متحده: ظهور اندیشکده‌های میراث محور
۱۹.....	تأثیر تحقیقات اندیشکده‌ها در سیاست‌گذاری خارجی ایالات متحده
۲۱.....	جگونگی و نحوه کارکرد اتاق‌های فکر
۲۳.....	ساختار و سازمان اندیشکده‌ها
۲۵.....	ارزیابی و سنجش اثربخشی اندیشکده‌ها در سیاست‌گذاری ایالات متحده

فصل سوم: معرفی اندیشکده‌های مطرح در حوزه سیاست خارجی و امنیتی ایالات متحده

۳۲.....	شورای سیاست خارجی آمریکا
۳۵.....	موسسه عربی آمریکایی
۳۸.....	موسسه سیاست‌گذاری جامعه آسیا
۴۰.....	شورای آتلانتیک
۴۳.....	موسسه جیمز بیکر دانشگاه رایس برای سیاست عمومی
۴۶.....	مرکز علوم و امور بین‌الملل بلفر
۴۸.....	مرکز سیاست دوحزبی آمریکا

۵۰		موسسه بروکینگز
۵۲		مرکز ترقی آمریکایی
۵۴		بنیاد موقوفه کارنگی برای صلح بین‌المللی
۵۶		مرکز کارتر
۶۰		موسسه کیتو «کاتو»
۶۳		شورای روابط خارجی
۶۶		شورای شیکاگو در امور جهانی
۶۹		مرکزی برای امنیت آمریکای نوین
۷۲		گروه بین‌المللی بحران
۷۶		مرکز مطالعات استراتژیک و بین‌المللی
۷۸		مرکز سیاست امنیتی
۸۱		موسسه آمریکن اینترپرایز
۸۳		موسسه بنیاد دفاع از دموکراسی
۸۶		مؤسسه تحقیقات سیاست خارجی
۸۸		خانه آزادی
۹۲		موسسه گیت استون
۹۵		موسسه مطالعات سیاسی
۹۷		صندوق مارشال آلمان در ایالات متحده
۱۰۱		بنیاد هریتیج
۱۰۳		موسسه هوور یا اندیشکده سیاست‌گذاری عمومی آمریکایی
۱۰۶		موسسه هادسون
۱۰۸		دیده بان حقوق بشر
۱۱۲		موسسه مطالعات جنگ
۱۱۵		موسسه واشنگتن برای سیاست‌های خاور نزدیک
۱۲۰		موسسه علوم و امنیت بین‌المللی
۱۲۳		بنیاد جیمز تاون
۱۲۶		موسسه یهودی امنیت ملی آمریکا
۱۳۰		موسسه مک کین